

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

BANKŲ PRIEŽIŪRA

Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo vadovo projektas

BANKENTOEZICHT

2016 m. lapkričio mėn.

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZIBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ

BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

BANKENAUF SICHT

SUPERVISÃO BANCÁRIA

Turinys

Ižanginis žodis	3
1 Teisinis pagrindas	4
1.1 BPM reglamentas ir BPM pagrindų reglamentas	4
1.2 KRD IV ir nacionalinė teisė	4
1.3 EBI gairės	5
1.4 BPM politika, praktika ir procesai	5
2 Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo organizavimas BPM	6
2.1 Nacionalinės kompetentingos institucijos – pirmasis informacijos gavėjas	6
2.2 ECB – sprendimus priimanti institucija	6
3 Principai	8
1 principas. Pirmiausia atsakinga – kredito įstaiga	8
2 principas. Kontrolė	8
3 principas. Vienodinimas	8
4 principas. Proporcingumas ir individualus vertinimas	9
5 principas. Tinkamas procesas ir sąžiningumas	9
6 principas. Sąveika su nuolatine priežiūra	9
4 ECB vykdomo kompetencijos ir tinkamumo vertinimo objektas	10
5 Vertinimo kriterijai	11
5.1 Patirtis	11
5.2 Reputacija	13
5.3 Interesų konfliktai ir savarankiškumas	15
5.4 Galimybė skirti pakankamai laiko	17
5.5 Kolektyvinis tinkamumas	20
6 Pokalbiai	21
6.1 Tikslas	21

6.2	Apimtis ir tipai	21
6.3	Pranešimas	22
6.4	Pokalbio komisija	22
6.5	Kalba	22
7	Vertinimo eiga	23
7.1	Nauji nariai	23
7.2	Nauji faktai	25
7.3	Banko veiklos leidimo suteikimo arba kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo patvirtinimo procedūros	25
8	Sprendimas	26
8.1	Teigiami sprendimai	27
8.2	Informavimas apie sprendimą ir sprendimo apskundimas	28
9	Valdymo organo nario pašalinimas	29
	Santrumpos ir sąvokos	30

Ižanginis žodis

Kredito įstaigos valdymo organų nariai turi būti tinkami savo pareigoms eiti ir turi būti parinkti taip, kad kredito įstaigos valdymas būtų veiksmingas, o sprendimų priėmimo procesas – subalansuotas. Tai svarbu ne tik pačios kredito įstaigos saugumui ir patikimumui, bet ir visam bankų sektoriui, nes taip didėja plačiosios visuomenės pasitikėjimas tais, kurie valdo euro zonos finansų sektorių.

Nuo 2014 m. lapkričio 4 d. ECB pavesta priimti sprendimus dėl visų valdymo organų narių skyrimo tiesiogiai jo prižiūrimose svarbiose kredito įstaigose. Trumpai apie narių tinkamumo vertinimą rašoma 2014 m. lapkričio mėn. ECB paskelbtame Bankų priežiūros vadove, o šiame Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo vadovo projekte ECB politika, praktika ir procesai, taikomi vertinant svarbių kredito įstaigų valdymo organų narių tinkamumą, išdėstyti išsamiau.

Šiame vadovo projekte aprašyta politika, praktika ir procesai laikui bėgant gali būti koreguojami. Vadovo projektas parengtas kaip praktinė priemonė ir bus reguliariai atnaujinamas atsižvelgiant į įgytą naują praktinę patirtį.

Vadovo projektu siekiama suvienodinti kompetencijos ir tinkamumo vertinimo kriterijų taikymą ir taip įtvirtinti nuoseklią priežiūros praktiką. Tačiau šis vadovo projektas nėra teisiškai privalomas dokumentas ir jokių būdu nėra viršesnis už atitinkamų ES arba nacionalinės teisės aktų reikalavimus. Pagrindinis konsultacijų tikslas – atsakyti į iškilusius klausimus ir surinkti pastabas apie ECB suformuotą politiką ir praktiką. Apie jas daugiau informacijos pateikta šio vadovo projekto 5 ir 6 skyriuose.

1 Teisinis pagrindas

1.1 BPM reglamentas ir BPM pagrindų reglamentas

Kompetencijos ir tinkamumo priežiūra yra viena iš sričių, kuriose ECB turi išimtinę kompetenciją. BPM reglamento¹ 4 straipsnio 1 dalies e punkte aiškiai nustatyta, kad kompetencijos ir tinkamumo vertinimas turėtų būti laikomas viena sudėtinių ECB vykdomos bendro kredito įstaigų valdymo priežiūros dalių.

BPM pagrindų reglamento² 93 ir 94 straipsniuose ECB kompetencija vykdyti kompetencijos ir tinkamumo vertinimą reglamentuojama išsamiau. BPM pagrindų reglamente nustatytos ir tam tikros tiesioginės prižiūrimų subjektų pareigos – jie privalo nacionalinėms kompetentingoms institucijoms (NKI) pateikti visą reikalingą informaciją. 93 straipsnyje nustatytas reikalavimas pranešti apie pokyčius valdymo organuose, o 94 straipsnyje – apie naujus faktus ir visus kitus dalykus, kurie galėtų turėti įtakos pareigai užtikrinti, kad kredito įstaigos valdymo organus visada sudarytų tinkami nariai.

Po kiekvieno kompetencijos ir tinkamumo vertinimo ECB priima sprendimą dėl svarbios kredito įstaigos valdymo organo narių tinkamumo.

1.2 KRD IV ir nacionalinė teisė

BPM reglamento 4 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos pirmame sakinyje nustatyta, kad vykdydamas jam pavestus priežiūros uždavinius ECB taiko visą atitinkamą Sąjungos teisę ir – kai tokią Sąjungos teisę sudaro direktyvos – nacionalinės teisės aktus, kuriais tos direktyvos perkeliamos į nacionalinę teisę. Tinkamumo reikalavimai glaustai išdėstyti KRD IV³ 91 straipsnyje. Šioje direktyvoje kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai nustatyti iš esmės, netikslinant įvairių kriterijų ir nenurodant, kokia priežiūros procedūra turi būti taikoma (pvz., ar reikia atlikti išankstinį (*ex ante*) priežiūrinį vertinimą, ar užtenka tik po fakto (*ex post*) informuoti priežiūros instituciją apie paskirtą narį).

Todėl ECB, priimdamas BPM subjektams taikomus sprendimus dėl kompetencijos ir tinkamumo, atsižvelgia į privalomų nacionalinės teisės aktų, kuriais įgyvendinamos KRD IV 91 straipsnio nuostatos, esminius kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus.

¹ 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (OL L 287, 2013 10 29, p. 63).

² 2014 m. balandžio 16 d. Europos Centrinio Banko reglamentas (ES) Nr. 468/2014, kuriuo sukuriamas Europos Centrinio Banko, nacionalinių kompetentingų institucijų ir nacionalinių paskirtųjų institucijų bendradarbiavimo Bendrame priežiūros mechanizme struktūra (BPM pagrindų reglamentas) (ECB/2014/17) (OL L 141, 2014 5 14, p. 1).

³ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

KRD IV 91 straipsnio nuostatomis užtikrinamas tik minimalus suderinimo lygis, tad, suprantama, devyniolika euro zonos šalių šias nuostatas į savo nacionalinę teisę perkėlė skirtingai. Be to, kai kurios šalys KRD IV 91 straipsnio reikalavimus taiko plačiau ir griežčiau, negu privaloma.

Priimdamas sprendimus ECB gali naudotis visais jam BPM reglamentu suteiktais įgaliojimais. Iš jam BPM reglamentu tiesiogiai suteiktų įgaliojimų galima paminėti teisę gauti informaciją, pavyzdžiui, kviesti asmenis į pokalbius, arba teisę sprendimuose dėl kompetencijos ir tinkamumo iškelti tam tikras sąlygas, nustatyti įpareigojimus ar pateikti rekomendacijas.

1.3 EBI gairės

Be nacionalinės teisės, ECB atsižvelgia ir į EBI gaires dėl kompetencijos ir tinkamumo vertinimo bei EBI gaires dėl vidaus valdymo⁴. Šiose gairėse NKI ir ECB paliekama šiek tiek laisvės patikslinti reikalavimus. Šiame vadovo projekte atsižvelgta į minėtose EBI gairėse vartojamas sąvokas ir jų apibrėžtis.

1.4 BPM politika, praktika ir procesai

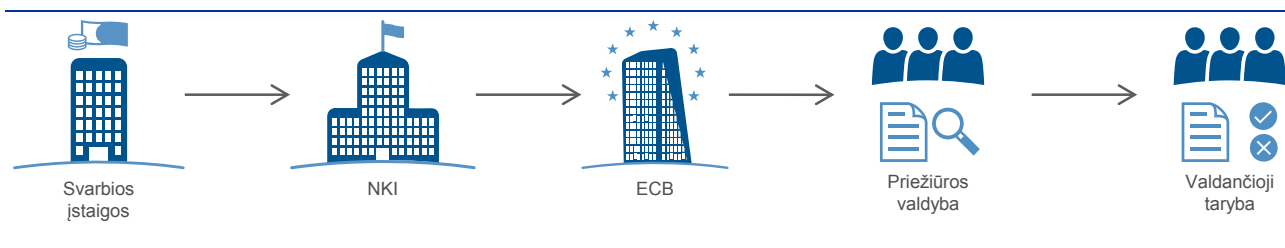
ECB kartu su NKI rengia kompetencijos ir tinkamumo vertinimo politiką, praktiką ir procesus siekdamas, kad ES reikalavimai ir EBI gairės būtų įgyvendinami kuo vienodžiau. Tokia politika (įskaitant praktiką ir procesus) turi neprieštarauti nacionalinės teisės reikalavimams, o tai reiškia, kad ECB ir NKI jos laikosi, jeigu privalomuose nacionalinės teisės aktuose nėra jai prieštaraujančių nuostatų. NKI yra sutarusios nacionalinės teisės nuostatas aiškinti ir rengti atsižvelgdamos į šią politiką. Šiame vadovo projekte išdėstyta politika, kuriai ECB priežiūros valdyba pritarė 2016 m. sausio pabaigoje. Keičiantis BPM kompetencijos ir tinkamumo priežiūros praktikai ir tarptautiniam bei europiniam reguliavimui arba autoritetingiems šaltiniams, pavyzdžiui, Europos Sąjungos Teisingumo Teismui, pateikus kitokį KRD IV nuostatų išaiškinimą, ši politika bus atitinkamai koreguojama.

⁴ Gairės dėl valdymo organo narių ir pagrindines užduotis atliekančių asmenų tinkamumo eiti pareigas vertinimo (EBA/GL/2012/06), EBI ir ESMA gairių dėl valdymo organo narių ir pagrindines užduotis atliekančių asmenų tinkamumo eiti pareigas vertinimo projektas (šiuo metu dėl jo vyksta konsultacijos) ir Vidaus valdymo gairės (GL44).

2 Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo organizavimas BPM

1 pav.

Procese dalyvaujantys BPM priklausantys subjektai

2.1 Nacionalinės kompetentingos institucijos – pirmasis informacijos gavėjas

Kredito įstaigos (arba išskirtiniais atvejais pats paskirtasis asmuo⁵) apie naujus skiriamus ar paskirtus valdymo organų narius praneša NKI, tam naudodamos specialias nacionalines formas (jeigu nustatytos)⁶.

Tada NKI apie tai informuoja ECB. NKI kartu su ECB surenka visą reikalingą informaciją, atlieka vertinimą ir ECB priežiūros valdybai ir Valdančiajai tarybai pateikia išsamų pasiūlymą dėl sprendimo.

2.2 ECB – sprendimus priimanti institucija

ECB priima sprendimus tik dėl svarbiose kredito įstaigose skiriamų valdymo organų narių, išskyrus atvejus, kai nariai skiriami vykdant banko veiklos leidimo suteikimo ar kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo tvirtinimo procedūras (abi procedūros yra bendros ir svarbioms, ir mažiau svarbioms įstaigoms). Remiantis BPM reglamento 6 straipsnio 4 dalimi, mažiau svarbių įstaigų valdymo organų narių skyrimas įprasta tvarka (t. y. kai tai nesusiję su banko veiklos leidimo suteikimu ar kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo tvirtinimu) priklauso NKI kompetencijai.

Europos Centriniam Banke kompetencijos ir tinkamumo vertinimą kartu vykdo Mikroprudencinės priežiūros IV generalinio direktorato (jo skyriai vykdo visas ECB

⁵ Sąvoka „paskirtasis asmuo“ apibrėžta skyrelyje „Santrumpos ir sąvokos“ šio dokumento pabaigoje.

⁶ Čia galima rasti nuorodas į nacionalines formas.

Bankų priežiūros horizontaliąsias funkcijas) Leidimų skyrius⁷, jungtinės priežiūros grupės (JPG) ir už kompetencijos ir tinkamumo vertinimą atsakingi NKI horizontalieji skyriai (jei tokie įkurti).

⁷ Leidimų skyrius rūpinasi, kad BPM politika, praktika ir procesai būtų taikomi teisingai ir kad būtų laikomasi atitinkamų teisės aktų reikalavimų, taip pat užtikrina ECB sprendimų dėl kompetencijos ir tinkamumo nuoseklumą.

3 Principai

1 principas. Pirmiausia atsakinga – kredito įstaiga

Už tai, kad į valdymo organus būtų atrenkami ir skiriami kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus tenkinantys asmenys, pirmiausia atsakingas pats prižiūrimas subjektas. Jis pats turi tikrinti ir vertinti valdymo organo narius ir tai daryti ne tik prieš juos skirdamas, bet nuolat (pvz., reikšmingai pasikeitus valdymo organo nario funkcijoms). Prižiūrimas subjektas privalo užsitikrinti visiškai skaidrų vertinamo asmens bendradarbiavimą.

Vykdydamas šią pareigą, t. y. užtikrindamas (nuolatinį) valdymo organo narių tinkamumą, prižiūrimas subjektas visais atvejais (skirdamas naują narį, iškilus naujiems faktams, pasikeitus funkcijoms ir t. t.) privalo kompetentingoms institucijoms pateikti visą kompetencijai ir tinkamumui įvertinti **reikalingą informaciją**. Informacija turi būti teisinga ir pateikta laiku. ECB ir NKI nustato, kokia informacija ir kaip turi būti pateikta (pvz., naudojant nacionalines formas, jeigu nustatytos). Prireikus šios institucijos gali prašyti, kad prižiūrimas subjektas arba paskirtasis asmuo raštu arba žodžiu (pvz., per pokalbį) pateiktų papildomos informacijos. Jeigu prižiūrimas subjektas arba paskirtasis asmuo neįvykdo šio reikalavimo, laikoma, kad apie paskirtąjį asmenį pateikta ne visa reikalinga informacija, todėl ir teigiamas sprendimas negali būti priimtas.

2 principas. Kontrolė

Vykdamas kompetencijos ir tinkamumo priežiūrą siekiama, kad asmuo, galintis kelti riziką tinkamam valdymo organų veikimui, į juos iš viso nepatektų arba, jeigu pateko, nustotų eiti pareigas, kai tik kyla abejonių dėl jo kompetencijos ir tinkamumo. Tad čia ECB atlieka kontrolės funkciją. Jis privalo užtikrinti, kad svarbūs prižiūrimi subjektai laikytųsi reikalavimo turėti patikimą valdymo tvarką, įskaitant už kredito įstaigų valdymą atsakingų asmenų kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus⁸.

3 principas. Vienodinimas

ECB, vykdydamas kompetencijos ir tinkamumo priežiūrą, siekia kuo labiau suvienodinti euro zonoje atliekamų valdymo organų narių vertinimus⁹. Didesnis nuoseklumas ir panašumas būtinas, nes kompetencijos ir tinkamumo vertinimo srityje nustatyta nemažai priežiūros politikos, procesų ir praktikos skirtumų (įskaitant nevienodą taikomų vertinimo kriterijų aiškinimą).

⁸ BPM reglamento 4 straipsnio 1 dalies e punktas ir 6 straipsnio 4 dalis.

⁹ Žr. Bankų priežiūros vadovo dalį „3 principas – vienodumas BPM“.

4 principas. Proporcingumas ir individualus vertinimas

Visuose kompetencijos ir tinkamumo vertinimo etapuose taikomas proporcingumo principas. Tai reiškia, kad ECB priežiūrą vykdo ir tinkamumo kriterijus taiko proporcingai, atsižvelgdamas į subjekto dydį, veiklos pobūdį, apimtį ir sudėtingumą, taip pat į tai, į kokias pareigas asmuo skiriamas.

Tinkamumo kriterijų taikymas pagal proporcingumo principą reiškia, kad, nors tinkamumo reikalavimai negali būti mažinami, vertinimo procedūra arba tinkamumo kriterijų taikymas gali būti diferencijuojami. Todėl vertinant visais atvejais atliekama individuali analizė ir priimama individuali priežiūrinė nuomonė.

5 principas. Tinkamas procesas ir sąžiningumas

Kompetencijos ir tinkamumo vertinime itin svarbus vaidmuo tenka procedūriniam aspektams. Vykdamas priežiūrinę procedūrą dauguma atvejų prašymą teikia priežiūrinis subjektas, o priežiūriniai santykiai vyksta tarp ECB, NKI ir priežiūrinio subjekto. Tačiau sprendimu dėl kompetencijos ir tinkamumo gali būti pažeistos ne tik priežiūrinio subjekto, bet ir paskirtojo asmens teisės. Tokiu atveju abu gali pasinaudoti visomis BPM reglamente ir BPM pagrindų reglamente nustatytais procedūrinėmis garantijomis, pavyzdžiui, teise būti išklaustyti. Sprendimus ECB privalo priimti remdamasis ta informacija, kuri gali būti laikoma reikšminga ir aktuali kompetencijos ir tinkamumo vertinimui, apsvarstęs ir pasvėręs visus paskirtajam asmeniui palankius ir nepalankius faktus. Be BPM reglamento ir BPM pagrindų reglamento, ECB vadovaujasi ir ES administracinės teisės aktuose bei duomenų apsaugą reglamentuojančiuose ES teisės aktuose nustatytais bendraisiais principais.

6 principas. Sąveika su nuolatine priežiūra

Kompetencijos ir tinkamumo vertinimas yra viena iš įstaigos vidaus valdymo, ypač valdymo organo sudėties ir veikimo, nuolatinės priežiūros dalių. Būna, kad nuolatinę priežiūrą vykdančios specialistai turi stebėti, kaip vykdomas po kompetencijos ir tinkamumo vertinimo priimtas sprendimas, ir atvirkščiai – kompetencijos ir tinkamumo vertinimui (ypač pagal kolektyvinio tinkamumo arba savarankiškumo kriterijus) gali būti svarbi nuolatinės priežiūros metu gauta informacija arba, atsižvelgiant į nuolatinės priežiūros metu nustatytus faktus, gali būti inicijuotas pakartotinis valdymo organo narių vertinimas.

4 ECB vykdomo kompetencijos ir tinkamumo vertinimo objektas

Šis vadovo projektas taikomas visoms ECB tiesiogiai prižiūrimoms įstaigoms (t. y. svarbioms įstaigoms) – kredito įstaigoms ir (mišrią veiklą vykdančioms) finansų kontroliuojančiosioms bendrovėms¹⁰, o prašymų suteikti banko veiklos leidimus arba patvirtinti kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimus atveju – ir mažiau svarbioms įstaigoms.

KRD IV 91 straipsnis taikomas valdymo funkciją vykdančioms valdymo organų nariams (vykdomiesiems direktoriams) ir priežiūros funkciją vykdančioms valdymo organų nariams (nevykdomiesiems direktoriams). Todėl sąvoka „valdymo organas“ apima abi funkcijas vykdančius narius.

¹⁰ Dėl finansų kontroliuojančiųjų bendrovių žr. KRD IV 121 straipsnį.

5 Vertinimo kriterijai

Valdymo organo narių kompetencija ir tinkamumas vertinami pagal šiuos penkis kriterijus: patirtis, reputacija, interesų konfliktai ir savarankiškumas, galimybė skirti pakankamai laiko ir kolektyvinis tinkamumas. Išsamiau šie kriterijai aprašyti tolesniuose skyriuose.

5.1 Patirtis

Praktinė ir teorinė patirtis

Valdymo organo nariai turi turėti pakankamai žinių, įgūdžių ir patirties savo pareigoms vykdyti¹¹. Sąvoka „patirtis“ toliau vartojama plačiąja prasme ir apima tiek praktinę bei profesinę ankstesnio darbo patirtį, tiek teorinę, su išsilavinimu ir kvalifikacijos kėlimu įgytą patirtį. Turėtų būti atsižvelgiama ir į nario žinias bei įgūdžius. Vertinant nario teorinę patirtį visų pirma atsižvelgiama į jo išsilavinimo lygį ir sritį – išsilavinimas turėtų būti įgytas bankų ir finansinių paslaugų arba su tuo susijusiose srityse (visų pirma, bankininkystės ir finansų, ekonomikos, teisės, administravimo, finansų sektoriaus reguliavimo, strategijų, rizikos valdymo, vidaus kontrolės, finansų analizės ir kiekybinių metodų). Praktinė patirtis vertinama pagal anksčiau eitas pareigas, atsižvelgiant į jų trukmę, įstaigos dydį, vykdytas funkcijas, pavaldinių skaičių, vykdytos veiklos pobūdį, įgytos patirties aktualumą šiai pareigybei ir t. t.

Be nacionalinių formų, prižiūrimas subjektas privalo pateikti bent jau išsamų paskirtojo asmens gyvenimo aprašymą. Atsižvelgiama ir į tai, kokiuose mokymo kursuose paskirtasis asmuo dalyvavo arba ketina dalyvauti.

Funkcijai vykdyti reikalingi ir minimalieji reikalavimai

Vadovaujamesi proporcingumo principu, nes reikalingos patirties dydis priklauso nuo pagrindinių konkrečios funkcijos ir įstaigos savybių. Kuo funkcija arba įstaigos veikla sudėtingesnė, tuo didesnė patirtis reikalinga.

Visi valdymo organo nariai turėtų būti įgiję bent šių bazinių teritorinių žinių:

- apie finansų rinkas;
- apie reguliavimo sistemas ir teisės reikalavimus;

¹¹ KRD IV 91 straipsnio 1 dalis.

- išmanyti strateginį planavimą; suprasti kredito įstaigos verslo strategiją arba verslo planą bei jų įgyvendinimo procesą;
- apie rizikos valdymą (kredito įstaigos ir jos veiklos sričių, už kurias narys atsakingas, pagrindinių rizikos rūšių nustatymą, rizikos vertinimą, stebėjimą, kontrolę ir mažinimą);
- gebėti vertinti kredito įstaigos veiklos procedūrų veiksmingumą ir užtikrinti veiksmingą valdymą, priežiūrą ir kontrolę;
- suprasti kredito įstaigos finansinę informaciją ir, remiantis ta informacija, nustatyti pagrindines problemas, taikyti tinkamas kontrolės ir kitas priemones.

Patirtis vertinama dviem etapais. Pirmas etapas – paskirtojo asmens patirtis vertinama pagal stažą, kurį turintis asmuo laikomas turinčiu pakankamai patirties. Prieš atliekamas nuodugnesnis vertinimas. Tai yra antrasis etapas.

1 etapas. Vertinimas pagal stažą

Patirtis vertinama pagal tam tikras prielaidas dėl pakankamos patirties, o pastaroji matuojama stažu. Jeigu paskirtasis asmuo tenkina mažiausio būtino stažo reikalavimą, laikoma, kad jis turi pakankamai patirties, nebent kiti aspektai rodytų kitaip. Stažo reikalavimai taikomi atsižvelgiant ir į nacionalinę teisę. Be to, atsižvelgiant į tam tikrus aspektus, pavyzdžiui, į kokias pareigas asmuo skiriamas, į įstaigos dydį ir veiklos pobūdį bei sudėtingumą ir kt., gali būti reikalaujama, kad paskirtasis asmuo turėtų daugiau patirties. Jeigu direktorius kartu eina ir vyriausiojo rizikos valdytojo (CRO), finansų direktoriaus (CFO), atitikties užtikrinimo pareigūno, audito komiteto pirmininko ar rizikos komiteto pirmininko pareigas, turi būti nustatyti reikalavimai dėl specializuotų žinių ir patirties atitinkamose srityse.

Valdymo funkciją vykdančių valdymo organo narių pakankama patirtis

Generalinis direktorius	Direktorius
Vykdomasis: dešimties metų neseniai įgyta ¹² praktinė patirtis su bankų ir finansinėmis paslaugomis susijusiose srityse. Didelę dalį šio laiko paskirtasis asmuo turėtų būti ėjęs aukštesnio rango vadovo pareigas ¹³ .	Vykdomasis: penkerių metų neseniai įgyta praktinė darbo vyresniojo vadovo pareigose patirtis su bankų ir finansinėmis paslaugomis susijusiose srityse.

Priežiūros funkciją vykdančių valdymo organo narių pakankama patirtis

Pirmininkas	Direktorius
-------------	-------------

¹² Įgyta per pastaruosius 12 metų.

¹³ Viena pakopa žemesnės negu valdymo funkcijas vykdančio valdymo organo nario.

Nevykdomasis pirmininkas: dešimties metų neseniai įgyta praktinė patirtis pareigybei aktualioje srityje¹⁴. Didelę dalį šio laiko paskirtasis asmuo turėtų būti ėjęs aukštesniojo rango vadovo pareigas ir turėtų turėti nemažą teorinę patirtį bankininkystės ar panašioje pareigybei aktualioje srityje.

Nevykdomasis: trejų metų neseniai įgyta praktinė darbo aukšto rango vadovo pareigose¹⁵ patirtis (įskaitant teorinę patirtį bankininkystės srityje).

2 etapas. Nuodugnus vertinimas

Jeigu paskirtasis asmuo netenkina pakankamos patirties pagal stažą reikalavimų, jis vis tiek gali būti laikomas tinkamu, jeigu tik prižiūrimas subjektas gali tinkamai tai pagrįsti. Tam atliekamas nuodugnus paskirtojo asmens patirties vertinimas. Jį vykdant atsižvelgiama ir į tai, kad turi būti užtikrinta pakankama įvairovė, kad valdymo organas turi būti sudarytas iš patirties įvairiose srityse turinčių asmenų ir kad kai kuriose šalyse taikomas reikalavimas, jog tarp valdymo organo narių būtų ir darbuotojų atstovų. Norint pagrįsti tinkamumą galima, pavyzdžiui, pateikti mokymų planą (kai paskirtojo asmens patirtis nepakankama), įrodyti, kad kartu su jau esančiais valdymo organo nariais bus užtikrintas kolektyvinis tinkamumas, skirti asmenį į specifines pareigas ribotam laikui (pvz., kai įstaiga likviduojama) arba įrodyti, kad paskirtasis asmuo turi įstaigai reikalingos specifinės teorinės arba praktinės patirties.

5.2 Reputacija

Proporcingumo principo netaikymas ir nekaltumo prezumpcija

Valdymo organo nariai visada turi būti pakankamai geros reputacijos¹⁶, kad būtų galima užtikrinti patikimą ir riziką ribojantį prižiūrimo subjekto valdymą. Kadangi asmuo gali būti arba nepriekaištingos, arba prastos reputacijos, reputacijos reikalavimui arba atitiktis reputacijos reikalavimui vertinimui proporcingumo principas netaikomas. Visų paskirtųjų asmenų atitiktis reputacijos reikalavimui turėtų būti vertinama vienodai, nepriklausomai nuo įstaigos pobūdžio.

Jeigu nėra įrodymų, kad paskirtasis asmuo yra suteršęs savo reputaciją, ir nėra pagrindo abejoti jo reputacija, laikoma, kad jis yra nepriekaištingos reputacijos (nekaltumo prezumpcija). Jeigu paskirtojo asmens elgesys asmeniniame arba profesiniame gyvenime kelia abejonių, kad jis gebės užtikrinti patikimą ir riziką ribojantį kredito įstaigos valdymą, prižiūrimas subjektas ir (arba) paskirtasis asmuo

¹⁴ Vertinant srities aktualumą atsižvelgiama į tai, ar paskirtasis asmuo patirtį įgijo panašaus dydžio ir veiklos sudėtingumo įstaigose. Pirmininko ar nevykdomojo direktoriaus „patirtis pareigybei aktualioje srityje“ gali būti platesnės srities negu vykdomojo direktoriaus. Bet kokių atveju, nebūtina reikalauti, kad visi priežiūros funkcijas vykdančys valdymo organo nariai turėtų praktinės patirties su bankų ar finansinėmis paslaugomis susijusiose srityse.

¹⁵ Viena arba dviem pakopomis žemesnėse negu valdymo funkciją vykdančio valdymo organo nario.

¹⁶ KRD IV 91 straipsnio 1 dalis.

turėtų apie tai informuoti priežiūros instituciją, kad ši įvertintų, ar aplinkybės tikrai reikšmingos.

(Nebaigti) teisiniai procesai

Nebaigtos (ir baigtos) nagrinėti baudžiamosios ar administracinės bylos gali turėti poveikio paskirtojo asmens ir prižiūrimo subjekto reputacijai, net jeigu asmuo į pareigas paskirtas (skiriamas) kitoje šalyje, nei buvo padaryti veiksmai, dėl kurių iškelta byla¹⁷. Taikomas nekaltumo prezumpcijos principas, tačiau jau vien tai, kad asmeniui iškelta byla, gali turėti įtakos jo tinkamumui. Baigti teisiniai procesai turi poveikio reputacijai tuo atveju, jeigu priimtas paskirtajam asmeniui nepalankus sprendimas. Tačiau net jeigu priimtas jam palankus sprendimas, priežiūros institucija vis tiek gali kvestionuoti aplinkybes, dėl kurių vyko teisinis procesas, ir nuspręsti, ar asmens reputacijai nebuvo pakenkta. Todėl priežiūros institucija bet koku atveju turėtų būti informuojama apie visus teisinius procesus¹⁸. Remdamasi visa turima atitinkama informacija, priežiūros institucija įvertina faktų reikšmingumą ir jų poveikį paskirtojo asmens ir prižiūrimo subjekto reputacijai.

Paskirtasis asmuo, prižiūrimas subjektas ir (arba) bylą nagrinėjanti institucija pateikia bent šią informaciją:

- kaltinimų pobūdis (ar kaltinimai yra baudžiamojo ar administracinio pobūdžio, ar susiję su pasitikėjimo pažeidimu ir pan.), teisinio proceso stadija (t. y. vyksta tyrimas, nagrinėjama byla, priimtas nuosprendis, pateikta apeliacija), tikėtina sankcija, jeigu bus priimtas apkaltinamasis nuosprendis¹⁹;
- kiek laiko praėjo nuo inkriminuojamo nusižengimo ir kaip tą laiką elgėsi paskirtasis asmuo;
- paskirtojo asmens asmeninis dalyvavimas darant pažeidimus, ypač juridinių asmenų padarytus teisės pažeidimus;
- paskirtojo asmens ilgainiui padarytos išvados dėl savo elgesio;
- kitos lengvinančios arba sunkinančios aplinkybės (pvz., kiti šiuo metu vykdomi ar anksčiau vykdyti tyrimai, skirtos administracinės sankcijos, atleidimas iš darbo arba nušalinimas nuo pasitikėjimu pagrįstų pareigų ir t. t.);
- kaip tuos faktus vertina pats paskirtasis asmuo ir prižiūrimas subjektas; valdymo organo turėtų būti atskirai paprašyta įsigilinti į vykstančius teisinius

¹⁷ Nebaigti teisiniai procesai gali turėti poveikio ir tam, ar narys galės skirti pakankamai laiko savo pareigoms eiti, tad turi būti įvertinti ir šiuo požiūriu.

¹⁸ Tai gali būti nurodoma pirminiame prašyme / pranešime arba – jeigu valdymo organo narys jau eina pareigas – atskiru pranešimu priežiūros institucijai.

¹⁹ Visą reikalingą informaciją pirmiausia turėtų pateikti prižiūrimas subjektas ir (arba) paskirtasis asmuo. Jeigu ECB mano, kad pateikta ne visa informacija arba jos jam vis tiek per mažai, jis gali trūkstamos informacijos paprašyti bylą nagrinėjančios institucijos.

procesus ir patvirtinti pasitikėjimą paskirtuoju asmeniu. Tai svarbu, nes kyla pavojus ir prižiūrėjo subjekto reputacijai.

5.3 Interesų konfliktai ir savarankiškumas

Interesų konfliktų atskleidimas, mažinimas, valdymas ir prevencija

Prižiūrimas subjektas turėtų turėti interesų konfliktų²⁰ – įvykusių, galimų (t. y. pagrįstai numatomų) ar numanomų (t. y. visuomenės požiūriu) – atskleidimo, mažinimo, valdymo ir prevencijos priemonių. Laikoma, kad interesų konfliktas egzistuoja, jeigu patenkinus nario interesus būtų pažeisti prižiūrėjo subjekto interesai. Interesų konfliktų turintis narys galėtų būti laikomas tinkamu, jeigu tie interesų konfliktai būtų tinkamai sumažinti arba suvaldyti. Jeigu prižiūrėjo subjekto turimomis rašytinėmis priemonėmis tinkamai sumažinti ar suvaldyti konflikto neįmanoma, neturi būti leidžiama interesų konfliktui išaugti iki reikšmingo. Jeigu nacionalinėje materialinėje teisėje tam tikriems valdymo organo nariams („nepriklausomiems direktoriams“) nustatyta kitokių specifinių formalaus nepriklausomumo kriterijų, jie taip pat turi būti vykdomi.

Reikšmingumas

Priežiūros institucija įvertina interesų konflikto keliamą riziką. Toliau lentelėje pateikiama situacijų, kai daroma prielaida, kad reikšmingas interesų konfliktas egzistuoja, pavyzdžių. Šis sąrašas nebaigtinis ir nedarantis poveikio nacionalinės teisės reikalavimams. Tačiau tai nereiškia, kad ECB negali nustatyti reikšmingo interesų konflikto kitais, lentelėje nenurodytais, atvejais.

²⁰ KRD IV 88 straipsnio 1 dalis.

1 lentelė

Reikšmingi interesų konfliktai

Konflikto tipas	Laikotarpis	Ryšių tipas ir, kai tinka, kiekybinis kriterijus
Asmeninis	Šiuo metu	Paskirtasis asmuo: artimais asmeniniais ryšiais ²¹ susijęs su prižiūrimo subjekto arba jo patrunuojančiosios įmonės ar jo patrunuojamųjų įmonių valdybos nariais, pagrindines funkcijas vykdančiais asmenimis ar kvalifikuotuosius akcijų paketus valdančiais akcininkais; dalyvauja teisiniame procese prieš prižiūrimą subjektą arba jo patrunuojančiąją įmonę ar jo patrunuojamąsias įmones; asmeniškai arba per įmonę vykdo verslą su prižiūrimu subjektu, jo patrunuojančiąja įmone arba jo patrunuojamosiomis įmonėmis.
Darbinis	Šiuo metu arba per pastaruosius 2 metus	Paskirtasis asmuo arba asmuo, su kuriuo jis susijęs artimais asmeniniais ryšiais tuo pačiu metu eina vieno iš aukščiausio arba aukštesniojo rango vadovo pareigas prižiūrimame subjekte, kurioje nors su juo konkuruojančioje įmonėje, jo patrunuojančiojoje įmonėje arba jo patrunuojamosiose įmonėse; turi svarbių komercinių ryšių su prižiūrimu subjektu, kuria nors su juo konkuruojančia įmone, jo patrunuojančiąja įmone arba jo patrunuojamosiomis įmonėmis. Komerinių interesų svarba priklauso nuo to, kokia jų (finansinė) vertė paskirtojo asmens ar asmens, su kuriuo jis susijęs artimais asmeniniais ryšiais, verslui.
Finansinis	Šiuo metu	Paskirtasis asmuo arba asmuo, su kuriuo jis susijęs artimais asmeniniais ryšiais, turi svarbių finansinių interesų ar finansinių įsipareigojimų : prižiūrimame subjekte; jo patrunuojančiojoje įmonėje arba jo patrunuojamosiose įmonėse; įmonėje, kuri yra prižiūrimo subjekto klientas; įmonėje, kuri yra prižiūrimo subjekto konkurentas. Finansinių interesų / įsipareigojimų pavyzdžiai – turimos akcijos, kitos investicijos ir paskolos. Svarba priklauso nuo to, kokia šių interesų ar įsipareigojimų (finansinė) vertė paskirtojo asmens finansiniams ištekliams. Paprastai šie įsipareigojimai ar interesai laikomi nereikšmingais: visos nelengvatinės užtikrintos asmeninės veiksnios paskolos (pvz., asmeninės būsto paskolos); visos kitos nelengvatinės, užtikrintos ir neužtikrintos, veiksnios ir neveiksnios paskolos iki 100 000 eurų; turimos akcijos, kurių vertė neviršija 1 % ($\leq 1\%$), ar kitokios tokios pačios vertės investicijos.
Politinis	Šiuo metu arba per pastaruosius 2 metus	Paskirtasis asmuo arba asmuo, su kuriuo jis susijęs artimais asmeniniais ryšiais, eina didelės politinės įtakos pareigas. „Didelės įtakos“ pareigos – bet kurio lygmens pareigos: vietos politiko (pvz., mero), regioninio arba nacionalinio lygmens politiko (pvz., ministro), valstybės tarnautojo (pvz., vyriausybėje) arba valstybės atstovo. Interesų konfliktas reikšmingas tada, kai konkrečios teisės ir pareigos, kurias narys turi eidamas politines pareigas, gali trukdyti jam veikti prižiūrimo subjekto labui.

Akcininkų atstovams nedraudžiama būti valdymo organo nariais.

Kai nustatoma, kad interesų konfliktas yra reikšmingas, prižiūrimas subjektas privalo imtis tinkamų priemonių. Jis privalo:

- nuodugnai įvertinti susidariusią padėtį;
- nuspręsti, kokių konfliktą mažinančių priemonių imsis pagal savo vidaus politiką, jeigu nacionalinėje teisėje nenustatyta, kokių konkrečių priemonių turi būti imamosi.

Prižiūrimas subjektas turėtų priežiūros institucijai pateikti interesų konfliktų deklaraciją su šių aspektų paaiškinimais.

²¹ Asmenys, su kuriais paskirtąjį asmenį sieja artimi asmeniniai ryšiai, tai – sutuoktinis, registruotas partneris, sugyventinis, vaikai, tėvai ir visi kiti kartu gyvenantys artimieji.

Savarankiškumas

Kiekvienas valdymo organo narys turėtų veikti savarankiškai²². Atitiktis šiam reikalavimui vertinama net jeigu ir nėra interesų konflikto, nes interesų konflikto nebuvimas nebūtinai reiškia, kad narys veikia savarankiškai.

Į šį kriterijų atsižvelgiama vertinant, ar, pagal JPG turimą informaciją, paskirtasis asmuo ankstesnėse pareigose arba dabartinėse pareigose anksčiau yra veikęs nesavarankiškai.

5.4 Galimybė skirti pakankamai laiko

Kokybiniai ir kiekybiniai apribojimai

Visi valdymo organo nariai turi galėti skirti pakankamai laiko savo funkcijoms įstaigoje atlikti²³. Kiek laiko direktoriaus pareigas einantis asmuo gali skirti savo funkcijoms atlikti gali priklausyti nuo keleto veiksnių, pavyzdžiui: kiek iš viso direktoriaus pareigų paskirtasis asmuo eina; įstaigų, kuriose jis taip pat eina direktoriaus pareigas, dydis, padėtis, veiklos apimtis ir sudėtingumas; vieta ar šalis, kurioje tokios įstaigos įsikūrusios; kiti darbiniai ar asmeniniai įsipareigojimai ir aplinkybės (pvz., paskirtasis asmuo dalyvauja teismo byloje).

Jeigu paskirtasis asmuo eina ne vienas direktoriaus pareigas, jam gali būti sunku joms skirti pakankamai laiko, todėl KRD IV ribojamas direktoriaus pareigų, kurias valdymo narys vienu metu gali eiti įstaigoje, laikomoje svarbia dėl jos dydžio, vidaus organizacinės struktūros, veiklos pobūdžio, apimties ir sudėtingumo, skaičius²⁴. Be to, KRD IV bendrais bruožais nustatyta, kaip apskaičiuoti, kiek direktoriaus pareigų paskirtasis asmuo eina²⁵, ir numatyta, kad kompetentingos institucijos gali leisti valdymo organo nariams eiti vienas papildomas nevykdomojo direktoriaus pareigas²⁶.

Prižiūrimas subjektas privalo pateikti bent šią informaciją:

- kiek laiko būtina skirti atitinkamoms pareigoms eiti;
- išsamus sąrašas įgaliojimų ar pareigybių, kuriems paskirtasis asmuo turi skirti laiko;
- paskirtojo asmens deklaracija, kad jis gali skirti pakankamai laiko visiems prižiūrimo subjekto patvirtintiems jo įgaliojimams.

²² KRD IV 91 straipsnio 8 dalis.

²³ KRD IV 91 straipsnio 2 dalis.

²⁴ KRD IV 91 straipsnio 3 dalis.

²⁵ KRD IV 91 straipsnio 4 ir 5 dalys.

²⁶ KRD IV 91 straipsnio 6 dalis.

Jokios kitos papildomos informacijos pateikti nereikia, jei: i) paskirtasis asmuo vienu metu eina vienas vykdomojo direktoriaus ir dvejais nevykdomo direktoriaus pareigas arba vienu metu eina ketverias nevykdomojo direktoriaus pareigas, neskaitant privilegijuotojo skaičiavimo²⁷; ii) paskirtasis asmuo nevykdo kokių nors ypatingų funkcijų (pvz., nėra komiteto pirmininkas); iii) galimybės skirti pakankamai laiko deklaracija nekelia jokių abejonių.

Kitais atvejais prižiūrimas subjektas turi pateikti išsamų paskirtojo asmens galimybės skirti pakankamai laiko vertinimą.

Jo gali būti paprašyta pateikti toliau išvardytą papildomą informaciją (atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes ir pagal proporcingumo principą):

- ar paskirtasis asmuo turi nuolatinį darbą ir kiek valandų ar dienų skiriama kiekvieniems jo įgaliojimams ar kiekvienai pareigybei;
 - ar asmeniui pagal kuriuos nors įgaliojimus pavesta kokių nors papildomų funkcijų, pavyzdžiui, dalyvauti komitetų veikloje (pvz., būti audito, rizikos, atlygio ir (arba) skyrimo komiteto pirmininku);
 - ar dėl prižiūrimo subjekto pobūdžio, tipo ar dydžio (pvz., jeigu bendrovė yra reguliuojama, biržinė, t. t.) pareigų vykdymui reikėtų skirti daugiau laiko;
 - ar įskaičiuotas laiko rezervas nuolatiniam mokymuisi, kvalifikacijos kėlimui ir nenumatytiems atvejams²⁸;
 - ar paskirtasis asmuo jau turi patirties toje įstaigoje ar kitur, dėl kurios jis geriau susipažinęs su jam pavestomis pareigomis, todėl galės jas vykdyti našiau.
-

Direktoriaus pareigybių skaičiavimas (įskaitant „privilegijuotąjį skaičiavimą“)

Kaip minėta pirmiau, pagal KRD IV vienas svarbios įstaigos valdymo organo narys vienu metu gali eiti ne daugiau kaip vienas vykdomojo direktoriaus ir dvejais nevykdomojo direktoriaus pareigas arba ketverias nevykdomojo direktoriaus pareigas. Tačiau ši taisyklė turi keletą išlygų:

1. Direktoriaus pareigos organizacijose, kurių pagrindiniai tikslai nėra komerciniai, neįskaičiuojamos. Tačiau tokios pareigos gali turėti poveikio bendram laikui, kurį asmuo gali skirti visoms savo pareigybėms, todėl pareigas tokių organizacijų valdybose reikėtų deklaruoti pranešime dėl kompetencijos ir tinkamumo.

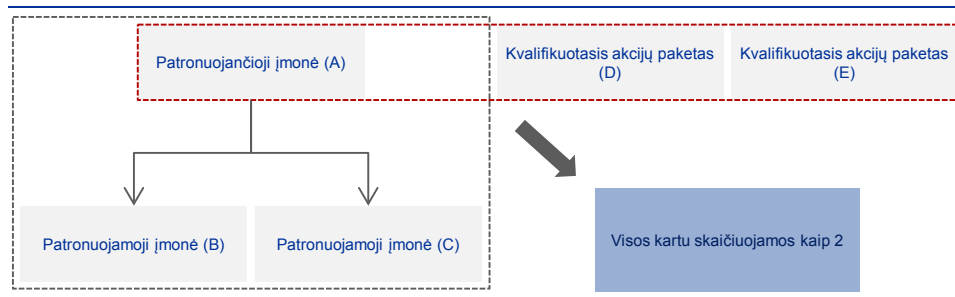
²⁷ Kas yra „privilegijuotasis skaičiavimas“ paaiškinta toliau, po intarpo.

²⁸ Ne tik su įstaiga susijusioms kritinėms situacijoms, bet ir kitoms aplinkybėms, galinčioms nenumatyti pareikalauti laiko (pvz., teismo byloms).

2. Kai kurios direktoriaus pareigybės skaičiuojamos kaip viena („privilegiuotasis skaičiavimas“):
- (a) direktoriaus pareigybės tai pačiai grupei priklausančiose įstaigose;
 - (b) direktoriaus pareigybės tai pačiai institucinei užtikrinimo sistemai²⁹ priklausančiose įstaigose;
 - (c) direktoriaus pareigybės įmonėse, kuriose įstaiga valdo kvalifikuotąjį akcijų paketą.

ECB pareigybes skaičiuoja laikydamasis ribojamojo principo. Tai reiškia, kad jeigu vienas asmuo eina direktoriaus pareigas visose įmonėse nuo A iki E (žr. pavyzdį paveiksle), laikoma, kad jis eina dvejas, o ne vienas pareigas. Net jeigu asmuo eina vienas direktoriaus pareigas A įmonėje ir vienas – E įmonėje, jos skaičiuojamos kaip dvi pareigos. Tačiau jeigu asmuo eina direktoriaus pareigas įmonėse A, B ir C, jos skaičiuojamos kaip vienos pareigos.

2 pav.
Direktoriaus pareigybių skaičiavimas

Šaltiniai ir pastabos

Kai paskirtasis asmuo turi daug pagal šią metodiką neįskaičiuojamų direktoriaus pareigybių (pvz., yra daugelio patruojamųjų įmonių valdybos organų narys), jis turėtų išsamiai paaiškinti, kiek laiko skirs kiekvienai pareigybei ir kaip dėl skirtingose įmonėse einamų pareigų sinergijos sutrumpės joms eiti reikalingas laikas.

Jeigu paskirtasis asmuo vienai grupei priklausančiose įmonėse turi ir vykdomojo, ir nevykdomojo direktoriaus pareigybių, vykdomosios pareigos laikomos svarbesnėmis už nevykdomąsias, todėl laikoma, kad paskirtasis asmuo eina vykdomąsias pareigas.

Skaičiuojant pareigybes atsižvelgiama į visas direktoriaus pareigas visose įmonėse nepriklausomai nuo to, ar už jas mokamas atlyginimas, ar ne.

²⁹ Institucinė užtikrinimo sistema apibrėžta Kapitalo reikalavimų reglamente (KRR). Ji reiškia pagal sutartį arba įstatuose nustatytą bankų grupės susitarimą saugoti sistemai priklausančias įstaigas ir visų pirma užtikrinti jų likvidumą ir mokumą.

5.5 Kolektyvinis tinkamumas

Įsivertinimas ir nuolatinė valdymo priežiūra

Pirmiausia pats prižiūrimas subjektas privalo nustatyti kolektyvinio tinkamumo spragas. Tam jis pats įvertina savo valdymo organą, pavyzdžiui, pildydamas tinkamumo matricą. Apie nustatytas spragas prižiūrimas subjektas praneša JPG ir su jomis jas aptaria, nes valdymo organo kolektyvinio tinkamumo priežiūra yra viena iš nuolatinės valdymo priežiūros dalių. Kaip paskirtasis asmuo prisidės prie kolektyvinio tinkamumo, yra vienas iš kriterijų, vertinamų atliekant pirminį paskirtojo asmens kompetencijos ir tinkamumo vertinimą. JPG vykdoma nuolatinė priežiūra turės poveikio šiems vertinimams.

Motyvai skyrimo metu

Prižiūrimas subjektas turėtų pateikti:

- valdymo organo, kurio nariu asmuo skiriamas, sudėties aprašymą;
 - **trumpą motyvuotą pareiškimą**³⁰, kaip paskirtasis asmuo prisidės prie kolektyvinio tinkamumo³¹;
 - periodinio įsivertinimo rezultatų aprašą, jeigu jį pateikti prašo JPG, prieš tai nustačiusi kolektyvinio tinkamumo spragų ir norinti šį klausimą aptarti.
-

Motyvuotą pareiškimą turėtų sudaryti dvi dalys: pirma, *status quo* analizė su naujausiomis įsivertinimo išvadomis, antra, aprašymas, kokį poveikį paskirtasis asmuo padarys šiam *status quo*, pavyzdžiui, kaip jis prisidės prie *status quo* ir (arba) jį pagerins, ir (arba) kaip *status quo* bus naudingas pačiam paskirtajam asmeniui tam tikrų sričių žiniomis, įgūdžiais ar patirtimi.

³⁰ Jeigu įstaiga pagal KRD IV laikoma svarbia, šis pareiškimas turi būti parengtas kartu su skyrimo komitetu; pastarasis šio pareiškimo rengime dalyvauja vykdydamas KRD IV 88 straipsnio 2 dalies c punkte nustatytą funkciją.

³¹ Pareiškimas rengiamas dėl valdymo funkcijų vykdančių valdymo organo narių kolektyvinio tinkamumo arba dėl priežiūros funkcijų vykdančių valdymo organo narių kolektyvinio tinkamumo. Jeigu paskirtąjį asmenį siūloma skirti ir kurio nors valdymo organo specializuoto komiteto nariu, pareiškime reikia tai nurodyti.

6 Pokalbiai

6.1 Tikslas

Pokalbiai yra vienas iš būdų surinkti informaciją apie paskirtąjį asmenį ir ją papildyti prižiūrėjo subjekto arba paskirtojo asmens pateiktą rašytinę informaciją ar bet kokią kitą iš bet kokių kitų šaltinių gautą informaciją apie paskirtąjį asmenį. Pokalbiai suteikia galimybę paklausti paskirtąjį asmenį apie jo praktinę patirtį³² arba patikrinti, ar jis pakankamai gerai susipažinęs su prižiūrimu subjektu ir padėti atitinkamoje rinkoje. Per pokalbius galima labiau pasidomėti įvairiais specifiniais aspektais ir patikrinti faktus, siekiant įsitikinti paskirtojo asmens patikimumu ir tinkamumu bei kompetencija.

Be to, pokalbis yra galimybė priežiūros specialistui asmeniškai susitikti su paskirtuoju asmeniu ir išdėstyti jam savo lūkesčius dėl paskirtojo asmens, prižiūrėjo subjekto ir priežiūros institucijos sąveikos.

6.2 Apimtis ir tipai

Pokalbio tikslas – **papildyti ir (arba) patikrinti** i) paskirtojo asmens ir (arba) prižiūrėjo subjekto pateiktuose dokumentuose išdėstytą informaciją arba ii) kitais būdais priežiūros institucijos gautą informaciją. Todėl pokalbiai yra viena iš priemonių, naudojamų kompetencijos ir tinkamumo vertinimo informacijos rinkimo etape ir skirtų tam tikriems faktams nustatyti.

Galimybė surengti kompetencijos ir tinkamumo vertinimo pokalbį ECB naudojasi vadovaudamasis proporcingumo principu ir atsižvelgdamas į rizikos laipsnį.

Kai **skiriamas naujas** savarankiško, jokiai grupei nepriklausančio banko arba pagrindinio bankų grupės banko generalinis direktorius arba pirmininkas, pokalbis yra **privalomas**. Jeigu pagrindinis grupės bankas yra kontroliuojančioji (holdingo) įmonė, pokalbis būtinas, kai skiriamas didžiausio grupės banko generalinis direktorius arba pirmininkas. Kooperatyvų atveju pagrindine įstaiga laikoma centrinė įmonė arba centrinė įmonių asociacija.

Valdymo organo generalinio direktoriaus (arba lygiavertės) arba pirmininko pareigos yra susijusios su didžiausia rizika, todėl į šias pareigas paskirti asmenys kviečiami į pokalbį. Tinkamai pagrįstais atvejais ECB gali nuspręsti, kad pokalbis nebūtinai, pavyzdžiui, kai į generalinio direktoriaus pareigas paskirtas asmuo jau yra valdymo organo narys arba su juo pokalbis jau vyko ir tai buvo neseniai.

³² Žr. 5.1 dalį.

Kitais atvejais ECB pokalbį kaip kompetencijos ir tinkamumo vertinimo dalį gali rengti savo nuožiūra (pvz., kai kyla specifinių klausimų dėl paskirtojo asmens kompetencijos ir tinkamumo / patikimumo).

Informacijos rinkimo pokalbis skirtas visiems tinkamumo aspektams aptarti. Jeigu po šio pokalbio lieka neišsiaiškintų klausimų, gali būti rengiamas **antras, specialusis, pokalbis** šiems likusiems klausimams aptarti. ECB gali nuspręsti paskirtąjį asmenį kviešti tik į šį specialųjį pokalbį, pavyzdžiui, kai iš pateiktos rašytinės informacijos aišku, kad dėl paskirtojo asmens kompetencijos ir tinkamumo kyla konkrečių klausimų.

6.3 Pranešimas

Paskirtajam asmeniui ir prižiūrimam subjektui pakankamai iš anksto raštu pranešama, kada ir kur atvykti į pokalbį.

Jeigu rengiamas specialusis pokalbis, siekiant išsiaiškinti kokį nors konkretų dėl paskirtojo asmens kompetencijos ar tinkamumo iškilusį klausimą, paskirtajam asmeniui ir prižiūrimam subjektui iš anksto pranešama, kokiais klausimais bus kalbama.

6.4 Pokalbio komisija

Paprastai pokalbio komisija sudaroma iš ne mažiau kaip dviejų ir ne daugiau kaip trijų asmenų. Komisijos nariai arba bent jau jos pirmininkas turi būti pakankamai aukšto rango. Nė vienas komisijos narys negali turėti faktinio ar numanomo interesų konflikto ar būti šališkas į pokalbį pakviesto paskirtojo asmens atžvilgiu.

6.5 Kalba

ECB su paskirtuoju asmeniu suderina, kokia kalba vyks pokalbis. Jeigu prižiūrimas subjektas yra sutikęs, kad visa jo oficiali komunikacija su ECB vyktų anglų kalba, pokalbis vyksta anglų kalba, nebent pats paskirtasis asmuo pasirinktų kitą kalbą.

7 Vertinimo eiga

Pagrindas pradėti vertinimą

Kompetencijos ir tinkamumo vertinimas gali būti pradėtas, kai:

- paskiriamas naujas valdymo organo narys, pasikeičia esamo nario funkcija ar pratęsiama esamo nario kadencija³³;
- išskyla naujų faktų ar klausimų³⁴ arba
- vykdoma banko veiklos leidimo³⁵ arba kvalifikuotųjų akcijų paketų³⁶ įsigijimo patvirtinimo procedūra.

7.1 Nauji nariai

Standartinė procedūra

Paprastai BPM vidaus procesas, vykdomas, kai į valdymo organus paskiriama naujų narių, prasideda tuo, kad prižiūrimas subjektas, vadovaudamasis nacionalinės teisės reikalavimais, praneša savo NKI apie (skiriamą) naują valdymo organo narį. Šią informaciją prižiūrimas subjektas pateikia pagal NKI nustatytus šablonus ir formas. Tada NKI apie tai praneša ECB ir informuoja jį, per kiek laiko pagal nacionalinės teisės reikalavimus turi būti priimtas sprendimas. NKI ir ECB surenka visus reikalingus dokumentus ir kartu atlieka vertinimą:

- vadovaudamiesi nacionalinės teisės aktuose nustatytais esminiais kriterijais;
- laikydamiesi Sąjungos teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir
- užtikrindami nuoseklumą su kitais kompetencijos ir tinkamumo vertinimais.

Vertinimą sudaro: gautų dokumentų nagrinėjimas; patikrinimas vietos registruose; patikrinimas EBI administracinių sankcijų duomenų bazėje; kreipimasis į kitas nacionalinės valdžios institucijas, t. y. finansų sektoriaus reguliavimo instituciją, jeigu yra, ir šalies bei užsienio institucijas, atsakingas už kitų finansų sektoriaus subjektų, kuriuose paskirtasis asmuo dirba ar yra dirbęs arba kurio valdymo organo nariu yra buvęs, priežiūrą. NKI ir ECB prireikus gali paprašyti pateikti daugiau informacijos raštu arba per pokalbį.

³³ BPM pagrindų reglamento 93 straipsnis.

³⁴ BPM pagrindų reglamento 94 straipsnis.

³⁵ BPM pagrindų reglamento 78 straipsnis.

³⁶ BPM pagrindų reglamento 86 straipsnis.

ECB, padedamas NKI, parengia sprendimą ir pateikia jį ECB priežiūros valdybai tvirtinti bei Valdandčiąjai tarybai priimti.

Laikantis proporcingumo principo, daugumai mažesnių subjektų, kurių tiesioginę priežiūrą vykdo ECB, taip pat kai įvyksta valdymo organo pokyčių ar pratęsiama nario kadencija, taikoma paprastesnė procedūra ir naudojama supaprastinta forma. Tačiau atitiktis visiems kompetencijos ir tinkamumo kriterijams vertinama visais atvejais vienodai.

Valdymo organo pokyčiai

Valdymo organo pokyčiai – visi kiti su naujo nario paskyrimu nesusiję pokyčiai: nario kadencijos pratęsimas, funkcijų pasikeitimas, atsistatydinimas.

Laikoma, kad pasikeitė funkcijos, kai:

- nevykdomąjį direktorių siūloma skirti vykdomuoju ir atvirkščiai;
- esamą valdymo organo narį siūloma skirti į pirmininko, kurio nors iš specializuotų valdymo organo komitetų pirmininko arba generalinio direktoriaus pareigas.

Dėl valdymo organo pokyčių (funkcijų pasikeitimo ir kadencijos pratęsimo) kompetencijos ir tinkamumo vertinimas atliekamas tik tuo atveju, jeigu tai privaloma ir nustatyta pagal nacionalinės teisės reikalavimus. Prižiūrimas subjektas apie pokytį praneša NKI, o sprendimą priima ECB. Jeigu pagal nacionalinės teisės reikalavimus sprendimas nebūtinai, prižiūrimas subjektas tiesiog praneša apie pokytį NKI.

Kai keičiasi funkcijos, vertinimas daugiausia sutelkiamas į asmens patirtį, nes būtent šis kriterijus šiuo atveju aktualiausias. Tačiau aktualūs gali būti ir kiti kriterijai, pavyzdžiui, galimybė skirti pakankamai laiko, interesų konfliktai³⁷ ir kolektyvinis tinkamumas, todėl ir jie turi būti įvertinti.

Kai pratęsiama nario kadencija, jis laikomas tinkamu, jeigu per jo ankstesnę kadenciją valdybos organe nepaiškėjo jokių naujų faktų, o visapusiškas nuodugnus pakartotinis vertinimas pagal visus kompetencijos ir tinkamumo kriterijus atliekamas tik tuo atveju, jeigu tai privaloma pagal nacionalinės teisės nuostatas.

Nario atsistatydinimas taip pat laikomas valdymo organo pokyčiu, tačiau šiuo atveju sprendimo priimti nereikia. Su atsistatydinančiu nariu gali būti surengtas atsisveikinimo pokalbis, siekiant geriau suprasti, kokiomis aplinkybėmis jis palieka valdymo organą, nes tokia informacija gali būti naudinga vykdant nuolatinę įstaigos priežiūrą.

³⁷ Visų pirma, kai paskirtasis asmuo eina pareigas ir kitose tai pačiai grupei priklausančiose įstaigose. Pavyzdžiui, jeigu asmuo skiriamas į nevykdomojo direktoriaus pareigas patronuojančiojoje įmonėje, bet tuo pat metu toliau eina kurios nors patronuojamosios įmonės vykdomojo direktoriaus pareigas, gali kilti naujas interesų konfliktas.

7.2 Nauji faktai

Nauji faktai ECB ir NKI gali paaiškėti įvairiais būdais. Pagal BPM pagrindų reglamento 94 straipsnio 1 dalį prižiūrimi subjektai privalo savo NKI pranešti apie visus naujus faktus ar „apie bet kokį kitą dalyką“ (toliau – nauji faktai). Tačiau ir pati NKI arba ECB gali sužinoti naujų faktų, galinčių turėti įtakos pirminiam paskirtojo asmens tinkamumo įvertinimui (pvz., gauti pranešimą apie padarytą pažeidimą, sužinoti iš informacijos, gautos per patikrinimą vietoje, perskaityti spaudoje).

Kiekvieną konkretų atvejį įvertinę atskirai, ECB ir NKI gali priimti sprendimą inicijuoti pakartotinį vertinimą³⁸. Jeigu toks vertinimas inicijuojamas, jis sutelkiamas daugiausiai į tuos kriterijus, kuriems nauji faktai turi įtakos.

7.3 Banko veiklos leidimo suteikimo arba kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo patvirtinimo procedūros

Kai kredito įstaigai suteikiamas veiklos leidimas, kompetencijos ir tinkamumo vertinimas atliekamas kaip šio leidimo suteikimo procedūros dalis.

Kai vykdoma kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo patvirtinimo procedūra ir tokį paketą įsigijęs pirkėjas ketina skirti naują valdymo organo narį, kompetencijos ir tinkamumo vertinimas atliekamas kaip šios kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo patvirtinimo procedūros dalis.

³⁸ BPM pagrindų reglamento 94 straipsnio 2 dalis.

8 Sprendimas

Neprieštaravimo tvarka

Po kiekvieno kompetencijos ir tinkamumo vertinimo ECB priima oficialų sprendimą. Jį tvirtina ECB priežiūros valdyba ir priima Valdančioji taryba BPM reglamento 26 straipsnyje nustatyta neprieštaravimo dėl sprendimo tvarka ir per nacionalinės teisės aktuose nustatytą terminą, jeigu jis nustatytas.

Sprendimų tipai

Paskirtasis asmuo laikomas arba kompetentingu ir tinkamu, arba ne. Tačiau ECB turi teisę, net ir priimdamas teigiamą sprendimą, jame pateikti rekomendacijų ir nustatyti sąlygų ar įpareigojimų. Jeigu šiomis priemonėmis neįmanoma tinkamai pašalinti trūkumų, turi būti priimtas neigiamas sprendimas.

Teigiamuose ir neigiamuose sprendimuose gali būti daromos nuorodos į su tuo susijusius nuolatinės priežiūros darbus.

Priimant sprendimą, kuris galėtų turėti neigiamo poveikio paskirtojo asmens ar prižiūrimo subjekto teisėms³⁹, turi būti laikomasi keleto pagrindinių principų:

- ECB savo sprendimus grindžia tik tais prieštaravimais, dėl kurių atitinkami asmenys (dar vadinami atitinkamomis šalimis) galėjo pareikšti pastabų⁴⁰;
- ECB atsižvelgia į visas reikšmingas aplinkybes⁴¹ ir, jeigu mano, kad tai yra būtina, gali išklausti liudytojų bei ekspertų ir reikalauti pateikti įrodymus⁴²;
- šalis turi teisę būti išklaudyta⁴³;
- šalis turi bendro pobūdžio teises: teisę turėti savo teisinį atstovą⁴⁴; teisę susipažinti su ECB turima jos byla⁴⁵; teisę susipažinti su sprendimą pagrindžiančiais motyvais⁴⁶.

³⁹ Pavyzdžiui, kai sprendimas neigiamas arba kai teigiamu sprendimu nustatoma papildomų reikalavimų, dėl kurių paskirtasis asmuo ir prižiūrimas subjektas nebuvo sutarę raštu.

⁴⁰ BPM reglamento 22 straipsnis.

⁴¹ BPM pagrindų reglamento 28 straipsnis.

⁴² BPM pagrindų reglamento 29 ir 30 straipsniai.

⁴³ BPM pagrindų reglamento 31 straipsnis. Šalis gali būti išklaudyta tiesiogiai arba gali pateikti pastabas raštu; turi būti remiamasi sprendimo projektu. Išklauius šalį ir įvertinus jos pastabas, sprendimo projektas koreguojamas.

⁴⁴ BPM pagrindų reglamento 27 straipsnis.

⁴⁵ BPM pagrindų reglamento 32 straipsnis.

⁴⁶ BPM pagrindų reglamento 33 straipsnis.

8.1 Teigiami sprendimai

Kaip minėta pirmiau, teigiamame sprendime ECB gali pateikti rekomendacijų ir nustatyti sąlygų ar įpareigojimų.

Teigiamas sprendimas su rekomendacijomis

Kai visi kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai tenkinami, tačiau lieka kokių nors tobulintinų dalykų, ECB gali pačiame sprendime dėl kompetencijos ir tinkamumo pateikti rekomendacijų arba išdėstyti lūkesčius. Tokiomis privalomos teisinės galios neturinčiomis priemonėmis siekiama, be kitų dalykų, paskatinti įstaigose taikyti geriausią patirtį ir nurodyti, ką pageidautina tobulinti.

Teigiamas sprendimas su sąlygomis

ECB gali nustatyti tam tikras vykdytinas sąlygas. Tokios sąlygos – tai reikalavimai prižiūrimam subjektui (galintys turėti tiesioginių pasekmių ir paskirtajam asmeniui), kurių neįvykdžius būtų priimtas neigiamas sprendimas. ECB sąlygas nustato tik tada, kai tai būtina norint užtikrinti, kad paskirtasis asmuo tenkintų kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus. ECB sąlygas gali nustatyti tik tais atvejais, kai:

- ECB galėtų priimti neigiamą sprendimą, bet trūkumas yra lengvai ištaisomas;
- sąlyga yra aiški ir ją galima įvykdyti per aiškiai apibrėžtą ir palyginti trumpą laiką;
- sąlygos esmę galima pagrįsti atitinkamuose nacionalinės teisės aktuose nustatytais vertinimo kriterijais.

Dažniausiai nustatomos tokios sąlygos:

- dalyvauti nustatytuose mokymo kursuose;
- atsisakyti kurių nors direktoriaus pareigų kitose įstaigose ar kitų funkcijų;
- bandomasis laikotarpis viena pakopa žemesnėse negu valdymo organo nario pareigose.

Kai sprendimas priimamas su sąlyga, prižiūrimas subjektas turi laiku pranešti ECB, kad sąlyga įvykdyta. Jeigu sąlyga neįvykdyta, tai reiškia, kad ECB sprendimas neįsigalioja arba nustoja galioti.

Jeigu paskirtasis asmuo jau eina valdymo organo nario pareigas ir atsisako iš jų pasitraukti savo noru, ECB gali pasinaudoti savo priežiūriniais įgaliojimais ir pašalinti jį iš valdymo organo⁴⁷. Norint narį pašalinti, būtinas naujas, specialiai tam skirtas

⁴⁷ BPM reglamento 16 straipsnio 2 dalies m punktas.

ECB sprendimas. Jam priimti nereikia atlikti naujo kompetencijos ir tinkamumo vertinimo ir bet tokiu atveju turi būti užtikrinta teisė būti išklaustam.

Teigiamas sprendimas su įpareigojimais

ECB sprendime gali būti įrašytas įpareigojimas pateikti kompetencijos ir tinkamumo vertinimui reikalingą konkrečią informaciją arba imtis konkrečių su kompetencija ir tinkamumu susijusių priemonių ne paskirtojo asmens, o viso prižiūrimo subjekto atžvilgiu. Kitaip nei sąlygos neįvykdymas, įsipareigojimo neįvykdymas nereiškia, kad paskirtasis asmuo iš karto laikomas neatitinkančiu kompetencijos ir tinkamumo kriterijų.

Dažniausiai nustatomi tokie įpareigojimai:

- pranešti apie vykstančius teisinius procesus;
- pakoreguoti rašytinę tvarką dėl interesų konfliktų;
- įdiegti reikalingus patobulinimus kolektyvinio tinkamumo klausimu.

8.2 Informavimas apie sprendimą ir sprendimo apskundimas

Prižiūrimas subjektas ir paskirtasis asmuo informuojami apie Valdančiosios tarybos priimtą sprendimą. Valdančiosios tarybos sprendimo įgyvendinimas reglamentuojamas nacionalinės teisės aktais (pvz., paskirtasis asmuo turi būti įtrauktas į atitinkamą nacionalinį registrą).

Paskirtasis asmuo arba prižiūrimas subjektas gali reikalauti, kad sprendimą peržiūrėtų Administracinė peržiūros valdyba, arba gali sprendimą apskųsti tiesiogiai Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

9 Valdymo organo nario pašalinimas

Pagal BPM reglamento 16 straipsnio 2 dalies m punktą ECB turi teisę bet kuriuo metu iš svarbios kredito įstaigos valdymo organo pašalinti BPM reglamento 4 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodytuose aktuose nustatytų reikalavimų netenkinantį narį.

Santrumpos ir sąvokos

Paskirtasis asmuo	asmuo, kurį siūloma skirti valdymo organo nariu arba kuris į šias pareigas jau paskirtas
KRD IV	Kapitalo reikalavimų direktyva
Direktoriaus pareigos / pareigybė	įstaigos valdymo organo nario pareigos
EBI	Europos bankininkystės institucija
ECB	Europos Centrinis Bankas
ES	Europos Sąjunga
JPG	jungtinė priežiūros grupė
Valdymo organas	ir valdymo, ir priežiūros funkcijas vykduojantys valdymo organai
NKI	nacionalinė kompetentinga institucija
SREP	priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesas (angl. <i>Supervisory Review and Evaluation Process</i>)
BPM	Bendras priežiūros mechanizmas
BPM reglamentas	
BPM pagrindų reglamentas	
EBI gairės dėl kompetencijos ir tinkamumo vertinimo	
EBI vidaus valdymo gairės	

© Europos Centrinis Bankas, 2016 m.

Pašto adresas 60640 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
Telefonas +49 69 1344 0
Internetas www.bankingsupervision.europa.eu

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jeigu nurodomas šaltinis.